

зробити висновок, що ця проектна практика є невичерпним джерелом натхнення для дизайнерів, які є суб'єктами різних сегментів системи моди. Нами охарактеризовано, що за допомогою застосування принципів еkleктизму в дизайні костюма можливо спроектувати індивідуальний та унікальний образ. При цьому, якщо проектний образ достатньо органічний і привабливий, то його творець або носій можуть виявитися в числі кумирів масового споживача або навіть серед законодавців моди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аксенова М., Евсеева Т., Чернова А. *Мода и стиль : современная энциклопедия*. Москва : Аванта+, 2007. 480 с.
2. Колосніченко М.В., Процик К.Л. *Мода і одяг. Основи проектування та виготовлення одягу*. Київ : КНУТД, 2011. 238 с.
3. Косарева Е.А. *Мода. XX век. Развитие модных форм костюма*. Санкт-Петербург : Издательство «Петербургский институт печати», 2006. 468 с. : ил.
4. Чупріна Н.В., Колосніченко М.В. *Еkleктизм як основа проектних практик у сучасній системі моди. Дизайн одягу в полікультурному просторі: монографія / М.В. Колосніченко, К.Л. Пашкевич, Т.Ф. Кротова та ін. Київ: КНУТД, 2020. 268 с.*
5. Чупріна Н.В., Остапенко Т.М. *Еkleктизм як засіб формування модних тенденцій в сучасній індустрії моди. Вісник ХДАДМ. 2014. № 2. С. 51–55.*

*Микола Заїченко
(Полтава, Україна)*

ПРАСКА: ВЧОРА - СЬОГОДНІ

З найдавніших часів люди доглядали за своїм одягом, щоб він після прання виглядав красиво й охайно. Першим «пристроєм» для прасування був плоский, важкий камінь. На рівній поверхні розстеляли одяг, зверху придавлювали каменем і так залишали на якийсь час.

Найперша і сама примітивна праска являє собою шматок металу з плоскою подошвою, литою залізною ручкою і навіть загостреним носиком .

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та культурологічної освіти»*

Саме такі праски були знайдені в Китаї і датовані двома тисячами років. Потім вона трансформувалась в нагрівальну чавунну праску(рис.1,б) , якою користувалися аж до середини 20 століття. Перед використанням чавунні моноліти розігрівали в печі. Такі праски, призначені для грубої тканини, важили по 10 кілограмів. Для прогладжування манжетів і комірців користувалися агрегатами меншого розміру.

Другий спосіб прасування, що дійшов до нас із глибини століть, - за допомогою цівка та рифленої дошки. На Україні, наприклад, таким способом користувалися ще сім-вісім століть тому. На рівно обструганий цівок намотували просушену білизну і прокочували його по стільниці за допомогою рифленої дошки. Нині такий принцип застосовується в деяких прасувальних машинах. Там білизна намотується на вал і відпрасовується спеціальними роликками. У різних регіонах України це гладильне знаряддя називалося «рубель», «пральник», «праник», «гранчак», «ребрак», «розкочування» (рис.1,а).

Праска з палаючими вугіллями всередині з'явилася тільки в середині XVIII століття. Вугільні праски(рис1,в) мають досить цікаві конструкції. Наприклад, у музеї праски (м. Переяслав) запатентована німцями модель з нижньою подошвою, що відкидається, і розташованими на ній шипами.З одного боку, шипи допомагають збільшувати площу теплообміну і рівномірно розподіляти тепло по подошві. З іншого боку – коли нижнє вугілля прогоряє, господарка може відкинути пластину подошви, витрусити золу, зверху засипати свіже вугілля і продовжити прасування.

Є і варіанти вугільних прасок з димовою мініатюрною трубою. До речі, така варіація приладів була досить популярна. Ці прилади мали істотний недолік – сильно коптили, виділяли чадний газ і «горілий запах».

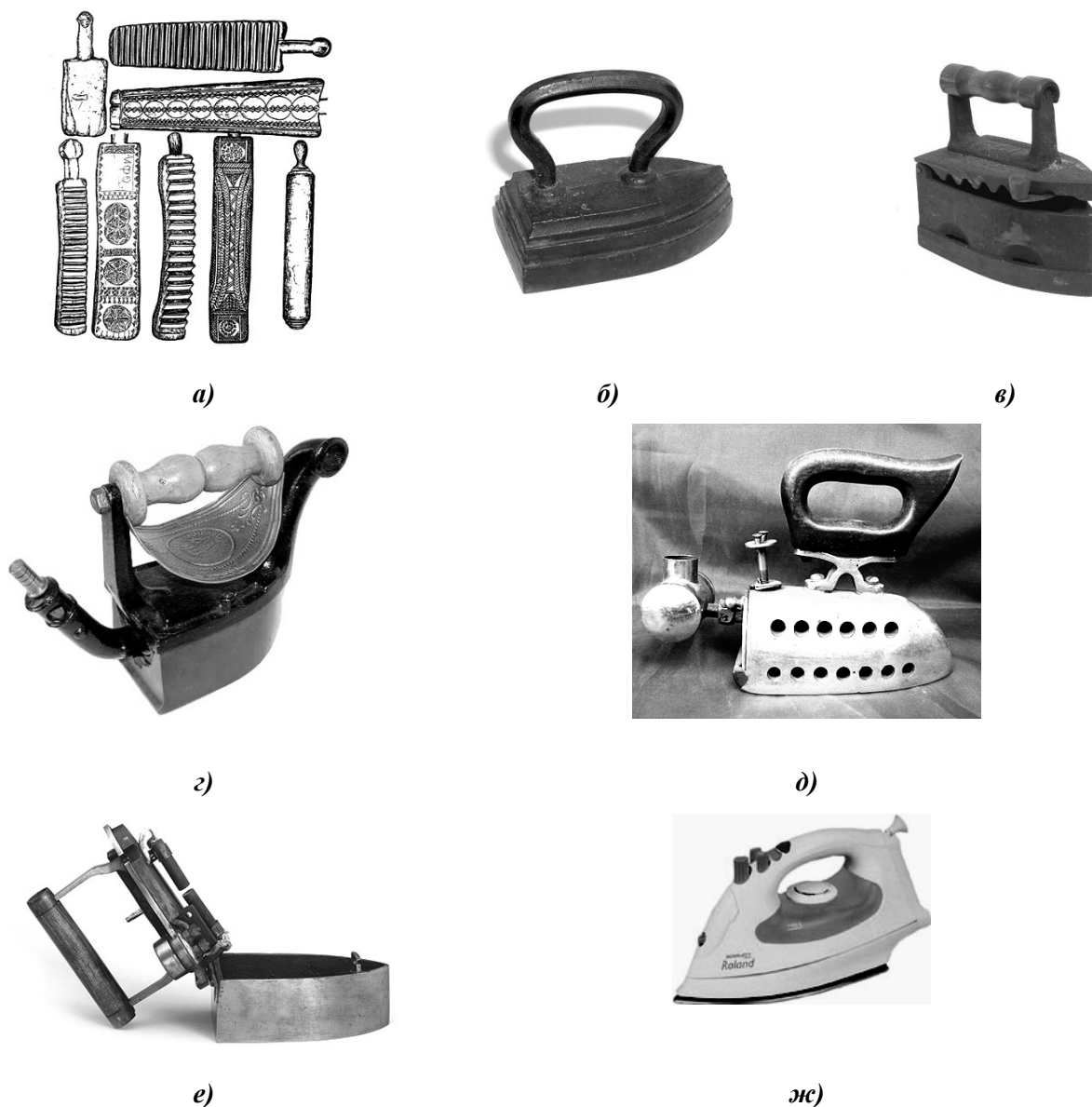

Рис.1. Еволюція праски:
 а – «рубель»; б – чавунна праска; в – вугільна праска; г – газова праска;
 д – спиртова праска; е – перша електрична праска (дугова); ж – сучасна праска

Виготовлялися прилади вручну і коштували дорого. Тому наявність праски в будинку вважалося символом статку і благополуччя його господарів. Для особливо знатних осіб могли виготовлятися праски самих вигадливих форм.

У 19 ст. виникла газова праска.(рис.1,г). Принцип нагрівання газової праски простий і швидкий. Вугілля замінили горілкою з металеву трубочкою. Потрібно поставити поруч газовий балон, сполучний шланг

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
 «Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та культурологічної освіти»*

підвести до праски — і можна прасувати. Газ, що спалюється усередині приладу, практично моментально нагрівав праску, але газовий тип праски виявився небезпечним. Чимало пожеж виникало в будинках саме внаслідок необережного поводження з цим приладом.

На початку 20 століття з'явилася спиртова праска (рис1,д). Працювала вона за принципом газової лампи. До праски прикріплювалася металева колбочка у яку заливався спирт. При включенні спирт по дренажних трубочках надходив усередину приладу і, згораючи, виділяв необхідну кількість тепла. На відміну від газової – спиртова праска не вибухала. Цікавою була лише ціна – новинку можна було придбати продавши кілька свиней чи корову.

Відомий реальний факт існування водяної праски – це чайник-праска. До її платформи зверху приварюється чайник: одночасно можна і воду гріти, і білизну гладити. До речі, водяні праски нерідко використовувалися для прасування накрохмалених тканин. Справа в тім, що вода не може нагріватися вище 100 градусів. А саме ця температура оптимальна для крохмаленої тканини — так вона не пожовкне.

У 1903 році винахідник Ерл Річардсон випробував новий винахід – полегшену праску з електричним нагріванням від електричної дуги(рис.1,е) . Після кількох удосконалень(1905р.) ця праска користувалася надзвичайно великим попитом.

У сучасних прасках нагрівальним елементом є спіраль накаливання, що проходить над самою подошвою приладу. Так з'явилися звичні нині праски електричні. (рис1,ж).

Деякі із секретів:

- ✓ Каплеподібна форма – дозволяє прасувати у будь-якому напрямку, не витягуючи тканину.
- ✓ Вага – вага праски до 1,5 кг. Легкий прилад не дозволяє гарно

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

випрасувати великі речі, а занадто тяжкий затрудняє прасування оборок та рюш.

- ✓ Ємність для води – чим вона більша, тим рідше потрібно доливати рідину. Бажано щоб ємність була прозорою.
- ✓ Ручка – для зручності її виготовляють із резинового пластику.
- ✓ Провід живлення – використовують шарнірні кріплення щоб він не перетирався.
- ✓ Система відпарювання – чим більше отворів, тим краще зволоження та відпарювання. Швидкість подачі пари близько 150 гр./хв..

Цікаво, що деякі праски мають: захищеність від появи накипу; самоочищення; автоматично відключаються через 30 хв. в горизонтальному положенні та через 8 хв. у вертикальному.

Щоб така праска запрацювала, необхідно підключити її шнур до електромережі. Але часом шнур закручується і заважає господаркам, тому винахідники винайшли праску без шнура. На спеціальній підставці вона дуже швидко розігрівається струмами високої частоти.

А недавно винайшли світлову праску. «Підошва» у неї – зі спеціального жаростійкого скла. І розташований усередині нагрівач безперешкодно посиляє теплові інфрачервоні промені на тканину. Така праска не тільки нагрівається майже миттєво, але і прасує чудово.

ЛІТЕРАТУРА

1. Орловський Б.В. Технологічне обладнання галузі (швейне виробництво): навчальний посібник / Б.В. Орловський, Н.С. Абрінова. - К.: КНУТД, 2013.
2. <http://zoom.cnews.ru/ru/publication/index.php>

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*